

TALLINNA
VAIMSE TERVISE
KESKUS

Tegevusaruanne 2020

Tallinna Vaimse Tervise Keskus
Mustamäe tee 50 10621 Tallinn
tel 627 6640
tallinn@vaimnetervis.ee
www.vaimnetervis.ee

Sisukord

1. KESKUSE TUTVUSTUS	3
2. 2020. AASTA EESMÄRGID JA NENDE TÄITMINE	4
STRATEEGILISED EESMÄRGID	4
RAHASTUS JA FINANTSTULEMUSED	6
ARENDUSTEGEVUSED JA PROJEKTID	7
3. TEENUSED	8
TEENUSTE STATISTIKA	8
TEENUSTE TULEMUSLIKKUS	10
SISE- JA VÄLISHINDAMINE	11
HUVIGRUPPIDE UURINGUD JA TAGASISIDE	11
4. ÜLEVAADE ÜKSUSTE TEGEVUSEST	12
TERAAPIAKESKUS	12
LASNAMÄE TEGEVUSKESKUS	13
TUGIKODU	14
KOGUKONNATÖÖ MEESKOND	15
REHABILITATSIOONIMEESKOND	16
HAABERSTI KLUBIMAJA	17
5. PERSONALITÖÖ	19
6. VÄLISKOMMUNIKATSIOON	19
7. 2021. AASTA ARENGUSUUNAD	22

1. Keskuse tutvustus

Tallinna vaimse tervise keskuse (edaspidi keskus) põhieesmärk on pakkuda ja arendada vaimse tervise teenuseid psüühilise erivajadusega täiskasvanud inimestele ja nende peredele.

Keskuse missioon on toetada psüühilise erivajadusega inimeste taastumist, pakkudes kvaliteetseid vaimse tervise teenuseid ja jagades teadmisi oma valdkonnast. Taastumise all mõistame me tähenduse, eesmärgi ja oma koha leidmist elus, iseseisvuse suurenemist, toetavaid suhteid, võimalust õppida ja töötada. Taastumine tähendab, et inimene elab rahuldust pakkuvat elu vaatamata haigusest põhjustatud piirangutele.

Töölepinguga töötajaid oli keskus aasta lõpu seisuga kokku 69, esindatud olid järgmised erialad: sotsiaaltöö, psühhiaatria, psühholoogia, tegevus- ja loovteraapia ning õendus. Enamik meie töötajatest töötab tegevusjuhendajatena.

2020. aastal oli meie erihoolekandeteenuste kohtade arv järgmine:

- igapäevaeltu toetamise teenus - 344
- toetatud elamise teenus - 112
- töötamise toetamise teenus - 36

Rehabilitatsiooniteenust pakkusime riigi poolt rahastatuna kokku 529 inimesele, sh sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust 366-le ja tööalase rehabilitatsiooni teenust 163 inimesele.

Tallinna Vaimse Tervise Keskusel on 90 eluruumi aadressidel Lõime tn 29a, Lõime tn 31a (kasutusel alates 01.12.2020) ja Hooldekodu tee 2/2. Seisuga 31.12.2020 oli neist täidetud 70. Lisaks pakume toetatud elamise teenust 12-le sotsiaalkorteris elavale inimesele ja 14-le oma elamispinnal elavale inimesele. Psüühikahäirega inimese tugiisiku teenust osutasime 101 inimesele. Tugiteenus (varasema nimetusega tugiisiku teenus) on mõeldud neile, kelle toetusvajadus on väiksem kui 4 tundi kuus.

Pakume teenuseid järgmistes üksustes:

Igapäevaeltu toetamise teenus	<ul style="list-style-type: none">▶ Kogukonnatöö meeskond▶ Tugikodu (Stroomi ja Iru maja, Pelguranna noortemaja)▶ Haabersti klubimaja▶ Teraapiakeskus▶ Lasnamäe tegevuskeskus
Töötamise toetamise teenus	<ul style="list-style-type: none">▶ Lasnamäe tegevuskeskus▶ Haabersti klubimaja
Toetatud elamise teenus	<ul style="list-style-type: none">▶ Tugikodu (Stroomi ja Iru maja, Pelguranna noortemaja)▶ Kogukonnatöö meeskond
Sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenused ja programmid	<ul style="list-style-type: none">▶ Rehabilitatsioonimeeskond
Kogemusnõustamine	<ul style="list-style-type: none">▶ Korraldavad erihoolekandeteenuste koordinaator ja rehabilitatsioonimeeskond
Tugiisikuteenus	<ul style="list-style-type: none">▶ Kogukonnatöö meeskond

2. 2020. aasta eesmärgid ja nende täitmine

Strateegilised eesmärgid

2020. aastal töötasime selle nimel, et olla klientidele kättesaadavad vaatamata COVID-19 levikust tingitud pingestunud olukorrale. Meie töötajad reageerisid muutunud oludele kiiresti ja tegid pingutusi, et pakkuda klientidele veebipõhiseid teenuseid ajal, mil inimestega silmast silma kohtuda ei saanud. Tegime tööd selle nimel, et meil oleksid olemas vahendid ja teadmised, kuidas erinevaid digitaalseid platvorme kasutada. Meie kliendid said enamasti täies mahus vajalikku tuge. Kogemuse põhjal saame öelda, et virtuaalne teenus saab teatud mahus ja olukorras olla sisuline ja sama tõhus kui silmast silma pakutav teenus ning teatud juhtudel on see klientidele isegi sobivam. Samas saime kogemuse ja kinnituse ka sellest, et füüsilise kontakti ja grupis tekkiva dünaamika mõju ei saa alahinnata ning et vaimse tervise taastumisel on silmast silma kontakt teiste inimestega väga oluline. Liiga vähesed sotsiaalsed kontaktid on tõsiseks ohuks vaimsele tervisele.

2020. aastal alustas tööd uue meeskonnajuhhi eestvedamisel Tegevusteraapia keskus. Lõime sobivamate ruumide ja vahendite näol võimalused klientide tegevus- ja töövõime arendamiseks. Uue meeskonnaga algas visiooni loomine ja teenuse kujundamine, mille üks eesmärke on klientidele avatud tööturul töövõimaluste leidmine.

2020. aastal lõpetas Tallinna Linnvaraamet 30 majutuskohaga Stroomi maja põhjalikud renoveerimistööd. Aasta lõpu seisuga on Tallinna linna psüühilise erivajadusega inimestele kokku loodud 90 majutusega teenuskohta. Kohtade arvu suurendamine jätkub koostöös Tallinna Linnvaraametiga, 2021. aastal on plaanis renoveerida aadressil Mai 23 asuv hoone, et pakkuda seal majutusega teenust 12 psüühilise erivajadusega inimesele.

Alustasime noorte vaimse tervise teenuste vajaduse arutelusid erinevate Tallinna linna asutustega. Fookuses on teema, kuidas pakkuda Tallinna linna noortele vaimse tervise koordineeritud tuge koostöös linnaosade lastekaitse, koolide HEV-koordinaatorite ja teiste oluliste võrgustikuliikmete ja asutustega. Analüüsi vajab teenuste sobivus ja kättesaadavus noore vanuse kasvades, kus teisemikku jõudnud noored ei pruugi saada enam vajalikku tuge, sest neile ei sobi lastele mõeldud teenused.

Kevadel alustasime sotsiaalvaldkonna innovatsiooni toetava rahastuse toel klubimaja mudeli riikliku teenuse väljatöötamist, mis võimaldab psüühikahäirega inimestel saada klubimaja liikmeks ilma, et peaks Sotsiaalkindlustusametis teenuse vajadust hindama ja sealt suunamisotsust saama. Uue nn madala lävendi teenuse eesmärk on pakkuda seda kõigile psüühikahäirega inimestele, kes tunnevad, et tahavad olla klubimaja kogukonna liikmed. Aasta lõpu seisuga on uusi klubimaja liikmeid kaasatud 31, projekti lõpuks peab olema kaasatud vähemalt 40 uut liiget. Projekti kestel oleme pidanud läbirääkimisi riigi ja kohaliku omavalitsusega, et leida uuele teenusele sobivat kohta ja rahastust sotsiaalhoolekandes.

Klienditöö mahud jäid 2020. aastal tervikuna võrreldes 2019. aastaga samale tasemele. Kokku pakkusime erihoolekandeteenuseid, tugiisikuteenust ja isikukeskse teenusmudeli projekti raames teenuseid 496 inimesele. Igapäevaelu toetamise teenuse saajate arv vähenes 34 võrra, kuid selle

asemel pakkusime isikukeskse teenusmudeli rahastuse toel teenust 58 inimesele. Töövaldkonna vastutuse üleminekul Tegevusteraapia keskusele viisime läbi töötamise toetamise teenuse klientide analüüsi, millega seoses lõpetasime teenuse klientidel, kellel avatud tööturul töötamise eesmärk puudub ning pakkusime neile tuge teise, sobivama teenuse raames. Seoses erihoolekandeteenuste hindade tõusu ja võimalusega isikukeskse teenusmudeli komponente hinnastada, oli eelarve kasv võrreldes eelmise aastaga 19% (kasv 149 500, kokku 951 120 eurot).

Rehabilitatsiooniteenuse saajaid oli 536 ning näitaja kasvas võrreldes eelneva aastaga 19%. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse saajaid oli 366, tööalase rehabilitatsiooni teenust sai 163 ja 7 inimest maksis oma teenuse eest ise. Rehabilitatsiooniteenuste eelarve kasv võrreldes eelneva aastaga oli 49% (kasv 214 250, kokku 648 400 eurot).

2020. aastal jäi täitamata eesmärk luua uus keskuse arengustrateegia. See lükkus edasi seoses koroonaviiruse levikuga kehtestatud eriolukorra ja hilisema jätkuva kriisiolukorraga. Töö asutuse uue viie aasta arengustrateegia loomiseks jätkub, eesmärgiga 2021. aasta lõpus kinnitada uuendatud arendusstrateegia ja põhimäärus.

2020. aastal alustasime koostöös Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga ka keskuse personalistrateegia uuendamisega, et juhtimine, palga- ja motivatsioonisüsteem oleks seotud keskuse uue arengustrateegiaga ja tagaks motiveeriva töökeskkonna.

Kõige suuremad muudatused keskuse regulatsioonides olid seotud COVID-19 levikuga. Alates märtsist oli vaja jooksvalt hinnata riske ning muuta töökorraldust. Täiendasime töökeskkonna riskihinnangut ning koostasime kriisiplaani, mis sisaldas juhiseid töötajatele ja klientidele, sh teavitused stendidel, välisustel ja kodulehel. Aasta teises pooles koostasime klienditöö juhise koroonaviiruse erinevatel riskitasemetel tegutsemiseks. Regulatsioonide koostamisel arvestasime kõikide üksuste ja teenuste eripäradega. Valmistusime ka võimalikuks karantiini kehtestamiseks klientide eluruumides.

Tavapärase töökorralduse osas muutsime töökorralduse reegleid, mitmeid ametijuhendeid (tugikodu jt), erihoolekandeteenuste osutamise töökorda, vabatahtliku töö lepingut, grupitöö tagasiside vormi rehabilitatsiooniteenusel ja Mustamäe tee 50 kodukorda. Erihoolekandeteenuste osutamisel võtsime kasutusele kliendilepingu ning muutsime isikuandmete töötlemise nõusoleku vormi ja eluruumi kasutamise akti. Tugiisiku teenuse osutamist laiendasime endise ühe üksuse asemel kolmele üksusele. Sellega seoses muutsime teenuse nimetuse tugiteenus, muutsime teenuse kirjeldust ja vorme. Klientide tagasiside kogumise parendamiseks lõime võimaluse täita tagasisidelehte veebivormil, sh vene keeles ning eraldi eestkostjatele.

Rahastus ja finantstulemused

Erihoolekandeteenuste tegevuslubade maht ja muutused:

TEENUS	2018	2019	2020
Igapäevaelu toetamise teenus	348	344	344
Toetatud elamise teenus	70	92	112
Töötamise toetamise teenus	44	36	36

Erihoolekandeteenuste tegevuslubade maksimaalse mahu muudatus majandustegevuse registris oli tingitud sellest, et peale renoveerimistöid taasavasime toetatud elamise teenust pakkuva Stroomi maja, kus suurendasime toetatud elamise kohtade arvu 30ni. Seetõttu oli vajalik taotleda juurde toetatud elamise teenuse kohti. Igapäevaelu toetamise teenuse ja töötamise toetamise teenuse mahtudes muudatusi ei olnud ning tegevuslubade maksimaalne maht oli 2019. aastaga samal tasemel. Tegevuslubades määratud maksimaalsest mahust rahastas Sotsiaalkindlustusamet 2020. aastal keskuse erihoolekande teenuskohti järgmiselt:

- igapäevaelu toetamise teenus 321 kohta
- toetatud elamise teenus 86 kohta
- töötamise toetamise teenus 34 kohta

Igapäevaelu toetamise ja töötamise toetamise teenuse rahastatud teenuskohtade arv oli 2020. a kinnitatud mahus, rahastatud teenuskohtade arv suurenes toetatud elamise teenusel, kuid ei ole veel vastavuses toetatud elamise teenuse osutamiseks loodud elamispindade koguarvuga.

Rehabilitatsiooniteenuse osutamine:

Rehabilitatsiooniteenus	2019	2020
Teenust saavate inimeste arv kuus (keskmine)	273	296
Sh sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse saajate arv kuus	169	229
Sh tööalase rehabilitatsiooni teenuse saajate arv kuus	104	67

Keskuse omatulud 2020

OMATULUD (eurodes)	2019	2020	muutus
Tulud sotsiaalalalasest tegevusest, sh:	1 306 990	1 577 700	21%
psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandeteenus	801 620	839 700	5%
rehabilitatsiooniteenus	434 150	648 300	49%
majutusteenus	52 980	70 300	33%
kommunaalteenused	2 330	4 200	80%
koolitusteenused	1 690	2 000	18%
tööpraktika juhendamine	770	500	-35%
muu toodete ja teenuste müük	10 260	12 700	24%
palgatoetus	3190		

2020. aastal tasuti Tallinna linnaeelarvest kulusid 537 300 euro ulatuses (2019. a vastavalt 501 800 eurot). Lisaks investeeriti Tegevusteraapia keskuse (Pae 19/1) kahe õppekõogi sisustamiseks 20 300 eurot.

Keskuse kulud teenuste osutamisele:

TEENUSTE OSUTAMISE KULUD JA INVESTEERINGUD (eurodes)	2019	2020	muutus
TVTK kulud kokku	1 682 370	1 845 300	10%
sellest töötasu	989 965	1 097 300	11%
Toode:			
Teenused psüühiliste erivajadustega inimestele (Tallinna Vaimse Tervise Keskus), sellest	1 279 800	1 204 400	-6%
töötasu	764 957	710 300	-7%
Toode:			
Rehabilitatsiooniteenused (Tallinna Vaimse Tervise Keskus)	402 570	540 500	34%
sellest töötasu	225 010	315 000	40%
Projekt:			
Isikukeskse EHK teenusmudeli rakendamine		100 400	
sellest töötasu		72 000	

Arendustegevused ja projektid

2020. aastal alustas tööd uue meeskonnajuhi eestvedamisel Tegevusteraapia keskus aadressil Pae 19/1. Lõime sobivamate ruumide ja vahendite näol võimalused klientide tegevus- ja töövõime arendamiseks. Uue meeskonnaga algas keskuse visiooni loomine ja teenuse kujundamine, mille üks uusi eesmärgid on klientidele avatud tööturul töövõimaluste leidmine, klientide ja tööandjate toetamine, et töösuhe oleks mõlema poole jaoks edukas.

2020. aastal lõpetas Tallinna Linnvaraamet 30 majutuskohaga Stroomi maja põhjalikud renoveerimistööd. Aasta lõpu seisuga on Tallinna linna psüühilise erivajadusega inimestele kokku loodud 90 majutusega teenuskohta. Kohtade arvu suurendamine jätkub koostöös Tallinna Linnvaraametiga, 2021. aastal on plaanis renoveerida aadressil Mai tn 23 asuv hoone, et pakkuda seal majutusega teenust 12 psüühilise erivajadusega inimesele.

Osalesime projektis „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“. Projekti eesmärk on katsetada Sotsiaalkindlustusameti ja kohaliku omavalitsuse koostöös psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel isikukeskse erihoolekande teenuskomponentidel põhinevat mudelit, kus psüühilise erivajadusega inimeste teenuste korraldaja rollis on kohalik omavalitsus. Projekti käigus osutatakse teenust kuni 700-le psüühilise erivajadusega inimesele üle Eesti. Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti partnerina osutas Tallinna Vaimse Tervise Keskus projekti käigus erinevaid teenuskomponente 59 abivajavale Tallinna elanikule kokku 4 522 tunni ulatuses 111 400 euro eest. Projekt viiakse läbi Euroopa Sotsiaalfondi prioriteetse suuna „Tööturule juurdepääsu

parandamine ja tööturulult väljalangemise ennetamine“ alategevuse „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“ tegevuse „Integreeritud, isikukeskse ja paindliku erihoolekandeteenuste süsteemi piloteerimine“ raames. Projekt kestab 01.10.2019-31.12.2021.

2020. aastal jätkasime 2019. aastal alustatud väikeprojekti “Kogemusnõustaja koolituse korraldamine psüühikahäirega inimestele”. Projekti finantseeris sotsiaalministeerium hasartmängumaksu laekumisest eraldatud toetustest ning selle eesmärk oli parandada Tallinnas kogemusnõustamise teenuse kättesaadavust psüühikahäirega inimestele, tõsta Tallinna ja selle lähipiirkondade elanikkonna teadlikkust vaimsest tervisest ning selle kaudu vähendada eelarvamusi ja diskrimineerimist psüühikahäirega inimeste suhtes. Projekti käigus koolitasime 12 uut kogemusnõustajat, kellest 9 läbis täismahus ka kogemusnõustaja koolituses nõutud praktika. Praktika käigus pakkusid nõustajad soovijatele individuaalset nõustamist 39 korral ja kogemusnõustamist grupis 33 korral. Enamik koolitatud kogemusnõustajaid jätkavad kogemusnõustamise teenuse pakkumist Tallinna Vaimse Tervise Keskuses ning mujal.

Projekti kogumaksumus oli 9 099 eurot, millest keskuse omafinantseering on kokku 3 280 eurot (2019. aastal 1 988 eurot, 2020. aastal 1 292 eurot).

Alustasime Euroopa Sotsiaalfondi rahastatava projektiga „Klubimaja mudeli riikliku teenuse väljatöötamine Eestis“. Projekti kogueelarve on 81 630,03 eurot, millest keskuse omafinantseering on 12 244,51 eurot (2020. aastal 11 351,26 eurot, 2021. aastal 893,25 eurot).

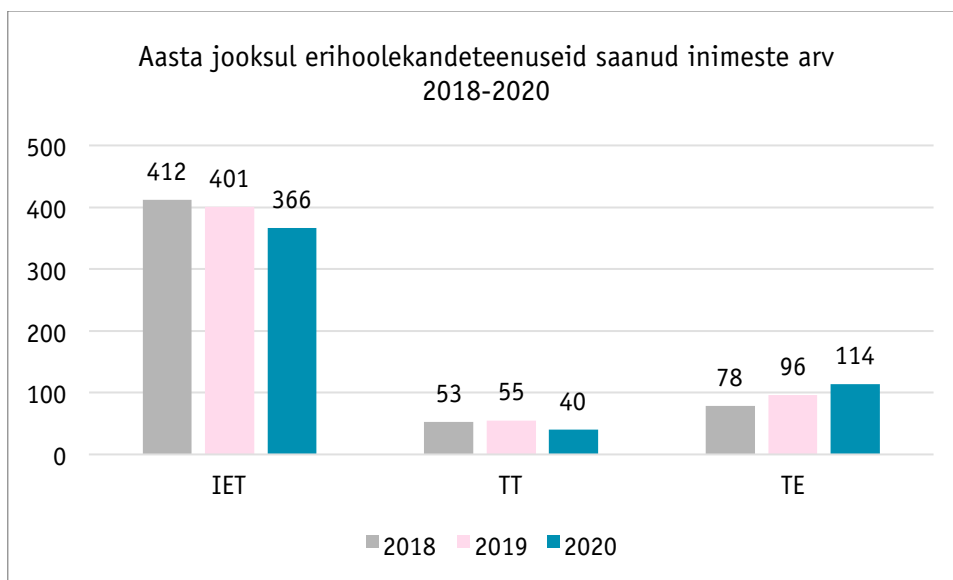
3. Teenused

Teenuste statistika

Aasta jooksul sai meie keskuses teenuseid eri teenuste lõikes järgmine arv kliente:

TEENUS	2018	2019	2020
Erihoolekandeteenused	469	428	400
Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus	197	276	366
Töölase rehabilitatsiooni teenus	206	174	163
Tugiisiku teenus	90	94	101
ISTE projekti kliendid	-	-	58
„Klubimaja mudeli riikliku teenuse väljatöötamine Eestis“ projekti kliendid	-	-	31
Kogemusnõustamise teenus individuaalteenusena (tundi)	50	73	55
Kogemusnõustamise teenus Grupiteenusena (tundi)	29	98	0
	+ esmahaigestunute tugigrupp		

Erihoolekandeteenuste (IET – igapäevaelu toetamise teenus, TT – töötamise toetamise teenus, TE – toetatud elamise teenus) klientide arv teenuste lõikes, kes on aasta jooksul teenuseid saanud:

Aasta jooksul vähenes 9% võrra igapäevaelu toetamise ja 27% võrra töötamise toetamise teenuse saajate arv ning suurenes 9% võrra toetatud elamise teenust saanute arv. Toetatud elamise teenuse saajate arv tõusis tänu Stroomi maja avamisele. Tervikuna püsis igapäevaelu toetamise teenuse saanute arv eelmise aastaga sarnasel tasemel (teenust osutasime keskmiselt 320 inimesele kuus), mis oli vastavuses riiklikult rahastatud teenuskohtade maksimaalse arvuga. Töötamise toetamise teenuse osutamise maht vähenes ning oli tingitud klientide tööalasest toetamisest teiste teenuste raames.

Järjekord sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele oli ligikaudu 1-1,5 kuud (vene keelt kõnelevate inimeste puhul järjekorda ei olnud). Tänu Stroomi maja avamisele suutsime katta vajaduse toetatud elamise teenuse järele, kuhu on olnud varem pikk järjekord. Igapäevaelu toetamise teenusele soovijaid on hinnanguliselt rohkem, kui asutusel on praegu teenuskohti.

Riikliku eriolukorra ajal märtsis ja aprillis kasutasime sotsiaalministeeriumi pakutud võimalust saada klientidele ja töötajatele telefoni teel hingehoiu teenust. Seda võimalust kasutas üle kümne kliendi ja mõned töötajad.

Kogemusnõustamiste arv aasta jooksul vähenes, mida saab seostada osaliselt koroonaviiruse levikuga, mistõttu silmast silma kohtumiste võimalused olid piiratumad. Samuti mõjutas grupiteenusena kogemusnõustamiste ärajäämist see, et viisime läbi uute kogemusnõustajate koolituse ning pakkusime kõigile 12-le koolituse läbinule võimalust teha meie keskuses kogemusnõustamise praktikat. Lisaks praktikale pakkusid 2020. aastal kogemusnõustamist kolm kogemusnõustajat, kes tegid tasustatud nõustamisi 55 tunni ulatuses.

Erihoolekandeteenuste, tugiteenuse ja ISTE projekti klientide profiil (2020. a 521 klienti)

KLIENDIPROFIIL	2018	2019	2020
töötas (avatud tööturg, kaitstud tingimustes, tööharjutus)	27%	27%	25%
töötas avatud tööturul	21%	22%	21%
õppis	9%	8%	7%
piiratud teovõimega	12%	11%	11%
töötab ja õpib samaaegselt	10	2%	0,9%
vanaduspensionärid	6%	6%	7%
puuduva töövõimega	32%	46%	54%
puuduva töövõimega töötab	6%	9%	7%
osalise töövõimega	10%	14%	13%
töövõime kaotusega 90%-100%	15%	3%	7%
töövõime kaotusega 80%	34%	20%	13%
töövõime kaotust ei ole või on määramata	2%	5%	6%
sügava puudega	3%	5%	5%
raske puudega	65%	56%	52%
keskmise puudega	19%	20%	21%
puudega kokku	87%	81%	78%

Teenuste tulemuslikkus

Igapäevaelu toetamise teenuselt lahkunud klientide eesmärkide täitmine:

	Teenuse eesmärgid täideti täielikult või osaliselt
2020	81% klientidest (48 inimest lahkus)
2019	75% klientidest (69 inimest lahkus)
2018	78% klientidest

Toetatud elamise teenusel täideti teenuse eesmärgid täielikult või osaliselt 76% (lahkus 22 inimest). Töötamise toetamise teenusel täideti teenuse eesmärgid täielikult või osaliselt 77% (lahkus 13 in).

Rehabilitatsiooniteenuse tulemuslikkus:

Rehabilitatsiooniteenus	Teenuselt lahkunud klientide arv	Eesmärgid täidetud (%)	Eesmärgid täidetud osaliselt (%)	Eesmärgid jäid täitmata (%)
Sotsiaalkindlustusamet	53 (1 ei osalenud)	49%	30%	18,8%
Eesti Töötukassa	40 (1 ei osalenud)	30%	22,5%	47,5%

Kõikide erihoolekandeteenuste tulemuslikkust oleme hinnanud koos kliendiga vähemalt kord aastas. Jätkasime ka erihoolekandeteenustel elukvaliteedi skoori hindamist, mis põhineb inimese subjektiivsel hinnangul tema elukvaliteedi kohta. 147 teenust saavat klienti on oma tegevusplaani eesmärkide täitmisega seoses hinnanud oma elukvaliteeti.

Teenuselt lahkunud klientide teenuste tulemuste kohta on koostatud lõpphinnangud Sotsiaalkindlustusametile. Nende hinnangute kokkuvõttena võib öelda, et igapäevaelu toetamise teenusel toimus elukvaliteedi paranemine tegevusjuhendaja hinnangul kõige enam sotsiaalsete suhete (70 inimest), vaimse või füüsilise tervise (58 inimest), vaba aja sisustamise (63 inimest) ning igapäevaelutoimingute valdkonnas (58 inimest). Need olid samad valdkonnad, mis ka eelmisel aastal. Muutusteta oli kõige enam eneseusu ja enesevääriskuse valdkond (24), ühiskonnaelust osavõtt (20) ning hariduse/tööhõive valdkond (45).

68-st tagasisidelehe täitnud kliendist 61 arvas, et teenus aitas kaasa tema elukvaliteedi paranemisele (90%), 6 inimest arvas, et ei aidanud ning üks ei osanud öelda.

Sise- ja välishindamine

Riigi Tugiteenuste Keskuse kontrollvalimi alusel hinnati üle 150 keskuse rehabilitatsiooniteenuse kliendi andmestiku ja esitati ka täpsustavaid küsimusi, millele antud vastused aktsepteeriti. Lisaks tegi Sotsiaalkindlustusamet nõustavat järelevalvet majandustegevuse registri kannete üle.

Töökeskkonnale suunatud tegevused olid COVID-19 leviku tõttu suunatud peamiselt viiruse leviku ennetamisele. Toimusid sagedased koosolekud töökorralduse hindamiseks, muudatuste ja juhiste tegemiseks. Jälgisime pidevalt riiklikke ja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti juhiseid, kohandades nõudeid oma keskuse teenustele. Muutsime riskianalüüsi ja võtsime kasutusele palju uusi viiruse ennetusmeetmeid nii töötajate kui klientide kaitseks. Riikliku eriolukorra ajal (märts-aprill) olime sunnitud töötama oma kodudes, sügisel mõjutas töötamist suurenenud viiruse levik ja eneseisolatsiooni vajadus mitmel töötajal. Eriolukorra ajal hakkasime tellima töötajatele isikukaitsevahendeid Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametist, hiljem sai sellest regulaarne tegevus. Septembris toimus Tööinspeksiooni järelevalve, mille käigus tehti ka mõned soovitusel. Täitsime kõik soovitusel vastavalt tähtajale. Töökeskkonna riskianalüüsi täiendasime ka seoses rehabilitatsiooniteenuse osutamisega Valkla kodus. Leppisime kokku riske vähendavad tegevused.

Huvigruppide uuringud ja tagasiside

Klientidelt kogusime tagasisidet ja ettepanekuid nii regulaarselt toimuvatel üksuste kliendikoosolekutel kui ka individuaalsete tegevusplaanide täitmise kohta. Teenuselt lahkunud klientidest andis kirjalikku tagasisidet 68 inimest (2019. a 54 inimest). Neist 85% olid väga rahul ja 12% rahul. Töötajate suhtumise osas klientidesse on tagasiside läbi aastate olnud ühtlaselt kõrge - viimasel kolmel aastal alates 2018. a vastavalt 93%, 94%, ja 96%. Eelmise aastaga võrreldes on tõusnud nende vastajate osakaal, kes nõustusid täielikult, et on saanud piisavalt ennast puudutavates otsustes kaasa rääkida, protsendid on vastavalt 87% ja 94%. Viimased kolm aastat on rahulolu jõustamise osas olnud kasvav – vastavalt 80%, 83% ja 88%.

76% kirjalikku tagasisidet andnud klientidest (68 inimest) nimetas mõnda meeldivat kogemust teenuse saamise ajal. Kõige enam hindasid kliendid töötajate sõbralikkust, individuaalset lähenemist, võimalust oma töötajaga erinevatel teemadel rääkida. Rehabilitatsiooniteenusel mainiti psühholoogilise toetuse olulisust, suhtlemisvõimalusi, aiandusega seotud käelisi tegevusi jm. 66% vastajatest mainis positiivseid muutusi oma elus. Teenuse tulemustena nimetati sotsiaalsete oskuste paranemist, enesekindluse tõusu, suuremat iseseisvust, rahulikumaks muutumist, suuremat selgust ja eesmärgipärasust ning kodust väljas käimist. Valkla kodu rehabilitatsiooniteenuse puhul olid kliendid rahul nii töötajate asjatundlikkusega kui ka sellega, et teenus võimaldas suletud keskkonnas vaheldust. Positiivse tagasiside puhul mainiti vahel ka lihtsalt, et kõik meeldis ja midagi täpsemalt välja ei toodud. Kui klient sai eluasemega teenust, siis hinnati positiivselt seda, et elukoht oli olemas. Ettepanekutena, mida võiks teha teisiti, nimetati ühekordselt näiteks soovi saada rohkem veebi teel teenust, kodukülastuse soovi, laulugruppi, sagedasemat kontakti töötajaga (eestkostja soov), vajadust parandada ruumide helikindlust toetatud elamise teenusel, soovi saada diagnoosi täpsustavaid teste jm.

Koostöökohtumistel küsime partneritelt ka tagasisidet oma teenustele. Koostööpartnerid andsid meie teenustele hea või väga hea hinnangu. Psühhiaatriakliiniku arstid ja õed hindavad teenuste puhul eelkõige raviprotsessile kaasaitamist ning seda, et inimene ei pea haiglaravilt lahkudes jääma ilma professionaalse abita. Positiivsena mainiti ka meie järjepidevust, usaldusväarsust ja töötajate professionaalsust.

Aasta jooksul lahendasime kolm kliendikaebust. Kliendid avaldasid meie töötajatele kirjalikku tänu 20 korda (2018. a vastavalt 18 ja 2019. a 56 korral). Toimus neli kliendiesinduse koosolekut. Kliendiesinduse tagasisidet dokumenteerisime kaebuste ja ettepanekute registris seitsme kandena. Kliendiesindajalt tuli näiteks ettepanek osta toidugrupi läbiviimiseks põlled. Lahendusena annetasid asutuse töötajad toidugrupile põllesid, mis olid kodus kasutuseta.

Suvel kaitses Tallinna Ülikoolis magistritööd „Vibroakustilise ravi toime psüühiliste ja somaatiliste vaevustega rehabilitatsiooniklientide enesetundele Tallinna Vaimse Tervise Keskuses“ Ingrid Kalev, kes kasutas töö algandmetena meie keskuse vibroakustika teenuse tulemusi. Oma töö kokkuvõttes järeldas magistrant, et et vibroakustika on positiivse mõjuga rehabilitatsiooniklientide subjektiivse enesetunde parandamisel ja sobib meie komplekse teraapiateenuse konteksti.

4. Ülevaade üksuste tegevusest

Teraapiakeskus

Teraapiakeskuses sai aasta jooksul teenust keskmiselt 43 klienti kuus. Teenusele tuli 14 klienti, neist 4 teistest üksustest. Teenuselt lahkus 8 klienti - neist 4 olid hõivatud õppimise ja töötamisega, 4 kliendil puudus motivatsioon teenusega jätkata.

Aasta jooksul toimusid mitmesugused enesearengule ja toimetulekuoskuste parandamisele suunatud teraapiagrupid:

- tantsu- ja liikumisteraapia
- uuskasutuse grupp
- stressijuhtimine
- draamagrupp
- mõtlemine ja loovus
- tervislikud eluviisid
- kunstiklubi
- muusikaklubi
- noorte tugigrupid eesti ja vene keeles
- teemagrupp 1x kuus ning erinevad vaba aja grupid

Populaarsemad grupid olid tervislikud eluviisid, kunstigrupp ja mõtlemise ja loovuse grupp, kus osales keskmiselt 6 klienti.

Õhtusel ajal toimusid noorte tugigrupid. Suuremad sündmused olid suvine väljasõit Rakverre, jõuluaegne jalutuskäik vanalinnas ja taaskasutusmaterjalidest jõulukaunistuste ja kaartide meisterdamine. Teraapiakeskuse tugevuseks on üksuse väiksus ja paindlikkus ning võimalus pakkuda klientidele toetust nii gruppidegevuste kui ka individuaaltööna.

Lasnamäe tegevuskeskus

Lasnamäe tegevuskeskus pakkus mitmekülgseid tegevusi ja individuaalset nõustamist, teenindasime nii eesti kui ka vene keeles, keskendusime klientidele jõukohase rakenduse leidmisele ning olime toeks aktiivsuse hoidmisel ja suurendamisel.

Lasnamäe tegevuskeskuses oli 2020. a igapäevaeltu toetamise teenusel 56 klienti. Aasta jooksul osales meie tegevustes 24 inimest keskuse teistest üksustest. Kokku osales erinevates tegevustes 89 inimest. Aasta jooksul lõpetasime igapäevaeltu toetamise teenuse 3 kliendiga ning teenusele tuli 8 uut klienti. Töötamise toetamise teenust pakkusime 19 kliendile, teenuse lõpetasime 5 kliendiga, kuid teenusele tuli ka 5 klienti juurde. Aasta jooksul oli 3 klienti tugiteenusel, kellest 2 on praeguseks igapäevaeltu toetamise teenusel.

Pakkusime klientidele töötamise võimalust kaitstud keskkonnas. Klientidest töötasid 2 tegevuskeskuse koristajana, 8 majahoidjana, 1 kullerina, 3 käsitöötoodete valmistajana, 3 Express Posti reklaamikandjana. Avatud tööturul töötas 11 klienti. Teenuseid pakkusime eesti ja vene keeles. Meid töötajaid ja kliente abistas ka üks asendusteenistuja.

Keskmiselt kasutas iga klient aasta jooksul ühes kuus igapäevaeltu toetamise teenust 17,4 tunni ja töötamise toetamise teenust 7,25 tunni ulatuses.

- Igal tööpäeval toimusid grupitegevused, millest populaarsemad olid kunstistuudio, filmi- ja pagarigrupp ning vestlusgrupp. Endiselt olid klientidele huvipakkuvad reedesed muuseumide ja näituste külastused ning keskuses toimuvad ühised sündmused. Toiduvalmistamise- ja pagarigrupi toimumised olid piiratud seoses viiruse levikuga.
- Kliendikoosolekud toimusid iga tööpäeva hommikul. Kord kuus toimuval üldkoosolekul tegime tagasivaate möödunud kuule ning plaane järgmiseks kuuks. Klientid olid kaasatud filmi-, käsitöö ja vestlusgrupi läbiviimisesse. Pereliikmed olid oodatud meie jaanipäeva piknikule. Seoses piirangutega traditsioonilisi keskuse sünnipäeva ja jõululõuna koosviibimisi pereliikmetega ei toimunud.

- Eelmise aasta peamiseks ülesandeks oli leida eriolukorras sobivad ja täiendavad võimalused teenuse osutamiseks, et toetus klientidele ei katkeks ka olukorras, kus vahetu kontakt ei ole võimalik. Käivitasime grupi- ja individuaaltöö Skype'i ja Messengeri teel, lõime keskuse klientide jaoks Facebooki grupi, kus aktiivne suhtlus jätkub ka piirangute leevenedes. Virtuaalselt toimusid suhtlusgrupid, jagati koduse toiduvalmistamise ja kunstitegevuse õnnestumisi, arutleti vaadatud telesaadete ja filmide üle. Tegevusjuhendajad innustasid rohkem liikuma ning kliendid jagasid fotosid kohtadest, kuhu jalutuskäigud neid viisid. Suurel määral kasvas jalutuskäikudel osalejate ja läbitud sammude hulk.
- Kasutasime ära olukorda, kus kliendid ei saanud keskuses kohapeal olla ning remontisime keskuse köögi, värskendasime seinte värvi ning uuendasime nõustamistoa sisustust.

Järgmisel aastal keskendume lisaks olemasolevatele tegevustele senisest enam tervislikule toitumisele ja liikumisele, klientide digioskuste arendamisele ning kogukonda panustamisele: pakume vaimse tervise teemalisi loenguid ja töötubasid vene keelt kõnelevatele inimestele.

Tugikodu

2020. aasta oli Tugikodu jaoks märgilise tähtsusega, kuna ühendasime kõik majutust pakkuvad üksused. Lõpule jõudis renoveerimine Lõime 31a majas. Aasta lõpu seisuga saab Tugikodu pakkuda eluasemega teenust kolmes majas ja kolmes rühmakodus, kokku 90 kliendile. Tugikodu peamine eesmärk on pakkuda klientidele igakülgset abi oma igapäevase eluga toimetulekul. Toetust pakume peamiselt individuaalse nõustamise ja juhendamise kaudu. Võimalusel suuname kliendid avalikele teenustele.

Kliente on toetamas 10-liikmeline meeskond. Pakume teenuseid nii eesti kui vene keeles. Meie majade elanikel on võimalus saada kriisijuhendamist ka töövälisel ajal. Tugikodus on korraldatud telefonivalve süsteem - kliendid saavad kriisi korral helistada meie töötajatele 24 tundi ööpäevas.

- Pelguranna noortemajas (30 kohta) saavad teenust esmasesse psühhooosi haigestunud, kelle psühhiaatrilise ravi algusest on möödunud kuni 7 aastat ning kellel on diagnoositud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire.
- Iru majas (18 kohta) saavad toetust kliendid, kellel on diagnoositud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire ja kes vajavad juhendamist ja toetamist suuremal määral ehk igal tööpäeval.
- Stroomi majas (30 kohta) saavad toetust kliendid, kellel on diagnoositud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire ja kes vajavad juhendamist ja toetamist keskmiselt kaks kuni kolm korda nädalas.
- Rühmakodudes (12 kohta) elavad kliendid, kes saavad üldjuhul iseseisvalt hakkama, kuid vajavad julgustamist ja toetust keskmiselt 1-2 korda nädalas.

Tugikodus sai toetatud elamise teenust üle 70 inimese ja igapäevaelu toetamise teenust üle 30 inimese.

Aasta jooksul suundus omaette elamispiinnale kuus klienti ja tagasi oma koju lähedaste juurde läks kaks klienti. Suurema toetusega teenustele suunasime kaks klienti. Meeskonnaga liitus ka üks uus töötaja.

Individaaltöö käigus aitame kliente rahaplaneerimisel, asjaajamistel ametiasutustes, töö- ja õppimisvõimaluste leidmisel. Nõustame suhtlemisprobleemide korral, aitame teha kokkuleppeid ja tuletame neid meelde, juhendame eluruumide korrashoiul ja toiduvalmistamisel, teeme koostööd klientide tugivõrgustikuga, toetame ravimite tarvitamise harjumuste väljakujunemisel jne.

Lisaks individaalsele nõustamisele pakume toetust ka grupitöö meetodil:

- Igal tööpäeval hommikune ringkäik majades, et jagada infot, uurida klientide tervislikku seisundit jne.
- Kord nädalas majaelanike koosolek (mis 2020. aastal toimus viiruse leviku tõttu peamiselt kas virtuaalselt või piiratud arvu klientidega), kus andsime infot toimuvate sündmuste kohta, õigusaktide muudatuste kohta, tegime ühiseid otsuseid tugikodu elukorralduslikes küsimustes. Arutasime läbi uue nädala plaanid ja tegime kokkuvõtteid möödunud nädalast.
- Iru majas kord nädalas ühisköögi ja söögitoa koristamine, kus juhendamisel õpitakse majapidamistöid ning kinnistatakse koristamisharjumusi.
- Kord nädalas toiduabi jagamine ja juhendamine toidu valmistamisel (viiruse leviku tõttu muutsime ka toidugrupi toimumise korda ja vähendasime kontakte). Vajadusel saime pakkuda ka toiduabi koostöös Toidupangaga.
- Kaks korda kuus ühiskülastused kinno, teatrisse või muuseumisse/näitusele, et julgustada kliente tugikodust välja minema.
- Vähemalt kolm korda nädalas tervisliku liikumise grupp (jalutame värskes õhus).
- Kaks korda nädalas toimusid Iru majas Tai poksi ja ringtreeningud.

Uue aasta väljakutseks on arendada ja juurutada uut töökorraldust, et pakkuda klientidele veelgi tõhusamat ning personaalsemat toetust.

Kogukonnatöö meeskond

Kogukonnatöö meeskonna eesmärk on toetada psüühiliselt haigestunud inimest nii, et ta tuleb enda tavapärasel elukeskkonnas võimalikult iseseisvalt toime ja tunneb ennast ühiskonda kaasatuna. Meeskond pakub individaalset tuge ning toetab vajadusel kogu inimese perekonda. Meie töötajatel on jätkuvalt suur osa teiste spetsialistide ja klientide lähedaste nõustamisel ning psüühikahäireid puudutavate müütide kummutamisel.

Teenust pakume nii eesti kui ka vene keeles. Pakume nelja teenust: igapäevaelu toetamine, toetatud elamine kliendi oma kodus, psüühikahäirega isiku tugiteenus ja ISTE (isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses) projekt.

Aasta lõpu seisuga töötas meeskonnas 15 töötajat. Sügisel pöördus lapsehoolduspuhkusele tagasi üks töötaja, kes asus peatselt tööle Teraapiakeskusesse. See andis meile tõe korraldada konkurss uue töötaja leidmiseks, kuna venekeelsete klientide pöördumiste arv on aasta-aastalt tõusnud.

Oleme saanud uutele klientidele teenuse osutamist alustada kohe või väikese ooteajaga. Huvi teenuse vastu on olnud jätkuvalt suur, pöördumiste arv võrreldes 2019. aastaga kasvas, kuigi kevadise eriolukorra ajal pöördumiste arv seiskus. 2020. a pöördus teenuse saamise sooviga 95 inimest, neist eestikeelseid pöördumisi oli 55 ja venekeelseid 40.

Enim pöörduti meie poole teenuse saamise sooviga PERHi psühhiaatriakliinikust, TVTK rehabilitatsioonimeeskonnast, tänu ISTE projektile kasvas pöördumiste arv ka KOV-idest.

Kogemus näitab, et kui linnaosavalitsuses töötavad inimesed, kes on teadlikud meie teenustest, siis leitakse linnaosast üles kõik abivajajad ja seostatakse vajadusel meie teenustega. Hea koostöö on jätkuvalt Kesklinna ja Kristiine linnaosavalitsuse sotsiaalhoolekande osakondadega.

2020. aasta teenusele suunatud klientide puhul oleme märganud järgmiseid tendentse:

- Noorte osakaal on jätkuvalt suur, enam suunatakse pervasiivse arenguhäirega noori.
- Palju on multiprobleemidega (erinevate tervise- ja sotsiaalsete probleemidega) kliente.
- Kaasuvad sõltuvusprobleemid.
- Pöördutakse palju ka Tallinna lähivaldadest.

Teenust osutasime paindlikult, enamasti toimusid kohtumised klientidega väljaspool kontorit - COVID-19 viiruse leviku tõttu suutsime kohanduda piirangutega ja kliendi soovide ja vajadustega ning teha kohtumisi seal, kus kliendid ja töötajad tundsid ennast kõige turvalisemalt. Uus olukord tõi uusi väljakutseid - hakkasime kliendinõustamisi tegema ka veebikeskkonnas.

Tulenevalt viiruse levikust ja sellega seotud piirangutest ei olnud võimalik paljude klientide puhul tegeleda tegevusplaanis väljatoodud eesmärkide täitmisega, kuna kliendid vajasisid eelkõige tuge uue ootamatu olukorraga toimetulekul.

Aasta lõpu seisuga oli teenustel 183 inimest. Neist 31 inimest oli ISTE projekti teenusel. Aasta jooksul võtsime teenusele 52 ja lõpetasime teenuse 44 inimesega.

Meeskonna tugevuseks on see, et meid usaldatakse, meil on hea koostöö erinevate asutustega, psühhiaatriakliiniku, linnaosade sotsiaalhoolekande osakondadega, SKA juhtumikorraldajatega jne. Hea teenuse kättesaadavuse ja info liikumise tagamiseks toimusid meeskonniti koostöökohtumised psühhiaatriakliiniku polikliiniku ja 9. osakonnaga.

Klienditöö kvaliteedi tõstmiseks toimusid igakuised meeskonna supervisioonid. Lisaks korraldasime meeskonna ühiseid ettevõtmisi. Külastasime teenustega tutvumise eesmärgil Haabersti sotsiaalmaja, Haapsalu Hoolekandekeskust ja SA-d Hea Hoog.

Järgmisel aastal jätkame projekti „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ elluviimist. Lisaks keskendume edulugude kogumisele, enda nähtavaks tegemisele sotsiaalmeedias, koostöö tugevdamisele KOV-iga.

Rehabilitatsioonimeeskond

Rehabilitatsioonimeeskond pakkus sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust puuduva töövõimega tööealistele inimestele ning tööalase rehabilitatsiooni teenust osalise töövõimega inimestele.

Meeskonda tuli aasta jooksul tööle neli uut spetsialisti, uudse teenusena alustasime muusikateraapia pakkumist. Lõime Tegevusteraapia keskuse (aadressil Pae 19/1), mille tegevusalad on klientide tegevusvõime hindamine, tegevusvõimet parandavate tegevuste planeerimine ja klientidele töötegevuste leidmine. Kokku töötas 2020. aasta lõpu seisuga meeskonnas 20 töölepinguga töötajat - meeskonna juht, koordinaator, psühhiaater, vaimse tervise õde, 4 sotsiaaltöötajat, 4 psühholoog, 3 tegevusterapeuti (2 neist töökohases õppes ja 1 diplomeeritud) ja 3 loovterapeuti. Teenust pakkusime eesti, vene ja inglise keeles.

2020. aastal läks põhitähelepanu pidevalt kasvava ja areneva meeskonna töö sujuva korralduse hoidmisele. Fookus oli kõigi spetsialistide kaasamisel tööprotsessidesse, teenuse vastavusse viimisel uute kvaliteedijuhistega ning töötajat toetava töökeskkonna hoidmisel (sh paindlik tööaeg, head töötingimused, kovisioonide, supervisioonide ja koolituste võimalus).

2020. viisime lisaks individuaalsetele nõustamistele taas läbi arvukalt grupitegevusi ja -programme: tervise ja sümptomite grupp, taastumiskursus, teadvelolekupraktikate grupp, mälu-grupp, suhtlemisoskuste grupp, loovteraapia grupp, tööotsimise grupp, eesmärgi püstitamise grupp, kogemusnõustajate koolitusprogramm, vaimse tervise tasakaalu grupp, joogagrupp, spordirühm, jalgpallitreening, aiandusgrupp, tervise- ja tsirkuselaagrid.

Rehabilitatsioonimeeskonna eesmärgid järgmiseks aastaks on:

- Meeskonnatöö sujuva korralduse hoidmine, sh info liikumise ja töötajate kaasamise tagamine.
- Esmasesse psühhoosi haigestunutele sujuva teenuse korraldamine.
- Tegevusteraapia keskuses pakutava teenuse väljakujundamine, visiooni loomine ja klientidele reaalsete töövõimaluste leidmine avatud tööturul.
- Meeskonna sisekoolituste juurutamine, meeskonna toetamine läbi kovisioonide, supervisioonide ja juhendamiste.
- Töökoormuse tasakaalustamine, et ennetada töötajate läbipõlemist.
- Teenuse sisu, eesmärgi ja kirjelduse läbitöötamine koos kõigi spetsialistidega, kõigi rollide ja piiride kirjeldamine.
- Kliendi kaasamine teenuse protsessi läbi vahe- ja lõpphindamiste.

Haabersti klubimaja

2020. aastal külastas klubimaja 169 psüühikahäirega inimest, klubiliikmeid oli neist 131. Aasta jooksul lahkus klubimajast 10 liiget ja tuli juurde 35. Aasta lõpu seisuga oli meil 121 liiget. Nendest 70 oli igapäevaelu toetamise, 13 töötamise toetamise ja 3 ISTE projekti teenusel, 32 liiget osales klubimaja töös klubimaja projekti kaudu. Keskmiselt käis klubimajas 100 inimest kuus ja 30 inimest päevas. Klubimaja tööd olid jaotunud kolme üksuse vahel: köögiüksus, kontoriüksus ning töö- ja koolitusüksus. Köögiüksuse töödes osales keskmiselt 40 inimest kuus ja 7 inimest päevas, kontoriüksuses vastavalt 51 ja 10, ning töö- ja koolitusüksuses 24 ja 5 inimest.

Aasta jooksul pöördus klubimaja ühenduse hoidmise eesmärgil oma liikmete poole 132 korda, keskmiselt 46-le erinevale inimese poole kuus. Toidupanga toidu jagamine toimus aasta jooksul 39 korda ja seal osales keskmiselt 26 inimest korraga.

Personali osas olid väikesed muudatused – aasta alguses lahkus üks töötaja, kuid pärast eriolukorra leevenemist tulid klubimaja projekti raames juurde kaks uut töötajat. Juhendasime ka kaheksat praktikanti.

Kontoriüksus

Ilmus 5 klubilehte, sealhulgas tellis Tallinna vaimse tervise keskus oma juubeli jaoks meie käest eraldi lehe. Üksus on jätkuvalt edukalt teinud statistika kokkuvõtteid, seda isegi eriolukorra ajal. Juunis valmis klubimaja koduleht. Iga kuu saatsime välja klubimaja uudiskirja. Meie voldikud on esinduslikumad ja valmistasime klubimaja tutvustamiseks *roll-up'i*. Septembris toimus suur

spordipäev. Alates oktoobrist valmistasime ette klubimaja jõule. Suhtlesime 100 erineva firmaga, et leida toetajaid jõulukinkide tegemiseks liikmetele ning kingid said tehtud.

Köögiüksus

Köögiüksusesse lisandus üks uus töötaja. Suur muudatus oli see, et hakkasime iga päev lisaks tavapärasele toidule pakkuma ka vegantoitu. Toimusid ühised menüüarutelud, et vastata tasakaalustatud toitumise põhimõtetele ja klubimaja soovidele. Projekti raames on toimunud teemapõhised nn kohvikud ja restoranid. Toimusid köögis töötamise koolitus klubiliikme juhendamisel ja kokandusklubid. Suvel toimus töö aiamaal ja korraldasime piknikke. Lisaks toimus ka aiandusgrupp.

Töö- ja koolitusüksus

Aasta jooksul töötas 37 klubiliiget - jaanuaris oli täiskohaga töötavaid liikmeid 8 ja detsembris 6. Ülejäänud liikmed töötasid osalise tööajaga. Töötavaid klubimaja projekti liikmeid on 5. Kokku töötati aasta jooksul 23 373 tundi ja teeniti 94,205 eurot. Klubimajal on üks ülemineku töökoht, kus töötas 3 klubiliiget. Õppivaid klubiliikmeid oli kokku 10, kellest 5 alustas õpinguid aastal 2020. Klubimaja haridusprogrammi raames toimusid eestikeelsed arvutiõppe tunnid, mida viis läbi pikaajaline arvutiõpetaja, venekeelne arvutiõpe, mida viis läbi klubiliige; eesti ja vene keele tunnid, mida viis läbi samuti klubiliige; inglise keele tunnid, mida viisid läbi kaks klubiliiget. Aasta jooksul toimus 45 arvutitundi ja 184 keelegruppi. Veebruaris sai alguse klubimaja noortegrupp.

Sündmused

Klubimajas toimus 50 meelelahutussündmust, mille korraldamine oli kontoriüksuse ülesanne. Kõige populaarsemad olid muusikaring (keskmine osalus 11 inimest korra kohta) ja loovusrühm (keskmine osalus 8 inimest korra kohta). Toimus 17 videokõnet teiste klubimajadega (Ölandi, Ohio, Saoli ja Moskva klubimajad). Klubimajas toimusid esimest korda suvepäevad Võrumaal Saunamaal, kus osales 31 inimest. Eriolukorra lõppedes korraldasime ka meeldejääva klubimaja sünnipäeva aiamaal.

Järgmise aasta suunad

Jätkame klubimaja teenusemudeli arendamisega ja klubimaja põhimõtteid toetava rahastusmudeli leidmisega; klubimaja tutvustuste ja uute liikmete vastuvõtuga. Plaanime minna klubimaja baaskoolitusele, et tõsta töötajate pädevust standarditele vastava klubimaja hoidmisel. Kuna on klubimaja juubeliaasta (25), on plaanis korraldada lisaks sünnipäevapeole ka psüühikahäirega inimestele erinevaid elamisteenuseid tutvustav konverents.

Projektid

- Juunis lõppes Hasartmängumaksu Nõukogu rahastatud projekt "Haabersti klubimaja töö tugevdamine läbi rahvusvaheliste klubimajade standarditega vastavusse viimise".
- Kirjutasime Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametile terviseprojekti "Terves kehas terve vaim", tänu millele oli võimalus perioodil 02.03.2020-31.12.2020 soetada spordivahendeid, käia Rocca Al Mare koolis jõusaalis, võimlas ja ujulas, toimusid regulaarsed spordiüritused ning algasid ka liigutamise pooltunnid.

- 17.03.2020 algas ESFi rahastatud projekt "Klubimaja mudeli riikliku teenuse väljatöötamine Eestis", mis kestab aasta aega ja mille eesmärk on luua madala lävendiga klubimaja teenus psüühikahäirega inimestele.
- Kirjutasime Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametile terviseprojekti "Tahan teha tasakaalustatud toitu", tänu millele toimusid perioodil 09.11.2020-31.12.2020 toiduvalmistamise teemalised loengud ja praktikumid klubimaja köögiüksuse liikmetele.

5. Personalitöö

31.12.2020 seisuga oli keskuses täidetud 69 töökohta, töökohtade hõivatus (koormus) oli 60,25. Töölt lahkus 2 töötajat ning tööle asus 5 töötajat.

2020. aastal andsime tööd ka 72-le inimesele käsunduslepingu alusel, nende töötasud kokku olid 110 540 eurot.

2020.aastal said töötajad individuaalset supervisiooni ehk töönõustamist kokku 57 tundi, meeskondade nõustamist 126 tundi.

Keskuses töötas 3 kogemusnõustajat. Tasustatud nõustamisi tehti kokku 55 tundi.

2019-2020 toimunud kogemusnõustajate koolitusel osales 12 inimest, neist 9 lõpetas, 3 võtsid n-ö pikenduse. Koolituse käigus tegid õppivad nõustajad praktikat kokku 34 tunni ulatuses.

2021. alguse seisuga on meie tööd toetamas 12 kogemusnõustajat.

Olulise sisekoolitusena viisime läbi erinevaid psüühikahäireid käsitleva koolituse neile keskuse töötajatele, kes olid meie keskusesse alles äsja tööle tulnud või ei olnud vastavat süsteemset koolitust veel saanud. Väga kasulik oli ka Sensuse koolitus KKT kasutamise võimaluste kohta meie teenustel.

Meie keskuse 20. sünnipäevaks valmis ka Haabersti klubimaja meeskonna toel Klubimaja Kroonika eriväljaanne, milles ilmusid põhjalikud intervjuud keskuse kõige kauaaegsemate töötajatega.

Töötajate ühistest sündmustest toimusid veebruaris keskuse arenduspäevad, kus keskendusime kliendiprofiilide loomisele, eesmärgiga hinnata oma teenuste vastavust klientide vajadustele. Suvised koolituspäevad toimusid augustis, seekordne läbiv teema oli loovteraapia meetodite kasutamine oma töös ning samuti töötaja isikliku arengu heaks. Traditsiooniline aastalõpupidu, kus oleme tunnustanud parimaid töötajaid, jäi koroonaviiruse leviku tõttu ära. Staažikaid ja parimaid töötajaid tunnustasime meenetega jooksvalt.

6. Väliskommunikatsioon

Tegevused vaimse tervise valdkonna arendamisel ja õigusloome ettevalmistamisel

Tegime keskuse poolt ettepanekuid psühhoosi esmahaigestunute sotsiaalse rehabilitatsiooni korraldust käsitlevatele muudatustele sotsiaalhoolekande seaduses ja vastavas määruses. Oktoobris tegime ettepanekuid Sotsiaalkindlustusametile seoses erihoolekandeteenuste kvaliteedijuhise muutmisega. Aasta lõpus toimusid arutelud Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti spetsialistidega seoses määruse „Sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord“ kehtestamisega.

Rehabilitatsioonimeeskond osales Sotsiaalkindlustusameti ja Eesti Töötukassa infopäevadel, samuti RFK-teemalisel koolitusel, mille korraldas Eesti Töötukassa.

Huvigruppide teadlikkuse tõstmine

Traditsiooniline keskuse lahtiste uste nädal, mis toimub iga aasta oktoobris, jäi 2020. aastal seoses koroonaviiruse levikuga ära. Samal põhjusel jäid aasta jooksul ära mitmed suured sündmused (sh Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsiooni sügisene vaimse tervise mess, Invamess, linnade ja valdade päevad jm), kus eelnevatel aastatel oleme osalenud ning mis on huvigruppide teadlikkuse tõstmisel ning uute kontaktide loomisel olnud väga olulised. Osa sündmustest olid küll asendatud veebipõhiste kohtumistega (näiteks Tervise Arengu Instituudi korraldatud vaimse tervise konverents, kus osalesime virtuaalse posterettekandega), kuid aasta näitas, et kontaktide loomisel ja teavitustöö tegemisel ei tööta need nii hästi kui silmast silma kohtumised.

Koolitused

Sügissemestril viisime juba neljandat aastat Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli vaimse tervise õenduse magistriõppe tudengitele läbi õppeaine "Kogukonnatöö ja psühhosotsiaalne rehabilitatsioon". See koosnes nii loengutest kui ka tutvumisest meie teenustega. Varasemast erinev oli see, et keskuses kohapeal me tudengitele õppekäike teha ei saanud, kuid asendasime need virtuaalsete ringkäikudega. Kokku oli magistrante 10, kes esitasid ka psühhosotsiaalse rehabilitatsiooni meetodilise juhtumianalüüsi.

Jõudsime kevadel vahetult enne eriolukorra kehtestamist vastu võtta Tallinna Ülikooli 1. kursuse sotsiaaltöötudengid, kellele õppekäigu raames tutvustasime meie erinevaid üksusi.

Keskus vastas aasta jooksul 15-le koolituspäringule. Mitmed tellimuskoolitused ka toimusid – koolitasime vaimse tervise vallas Kadrina Keskkooli õppepersonali, Eesti Personalijuhtimise Ühingu liikmeid (kaasatud oli kolm meie kogemusnõustajat, kes esitasid oma kogemuslugusid), Tallinna Polütehnikumi õppepersonali ja õpilaste vanemaid, Tallinna Puuetega Inimeste Koja liikmeid. Osa koolitustest lükkasime edasi (nt Swedbankile plaanitud koolitus autsimispektrihäirega töötajate paremaks mõistmiseks; Tallinna Linnavaarameti elamuosakonna töötajate koolitus psüühikahäirete ja riigi pakutavate vaimse tervise teenuste tutvustamiseks). Kuna enamikku meie koolitustest on integreeritud väga praktilised lähenemisviisid (grupitööd- ja arutelud), siis jõudsime edasilükatud koolituste puhul tellijatega ühisele arusaamisele, et veebikeskkonnas ei oleks koolitusest saadav kasu võrreldav silmast silma tehtava koolitusega. Aasta lõpul alustasime koostööd ka Tallinna rahvaülikooliga, et ühiselt plaanida vaimse tervise loengusarja. Loengusarja toimumine on kavandatud 2021. aasta sügisesse, kuid kevadel teeme kaks sissejuhatavat lühikoolitust. Samuti kohtusime sügisel Eesti Ettevõtlike Noorte Koja esindajaga, kes tegi ettepaneku teha koostööd koja 2021. a sügiskonverentsil vaimse tervise temaatika tutvustamisel.

Koostöökohtumised

2020. aastal oli meil koostööpartneritega varasemast vähem suuremaid koostöökohtumisi, kuna viiruse levik seadis sellele oma piirangud. Koostöö toimus suures osas klientide võrgustikutöö raames ja väiksema arvu osalejatega. Siiski jõudsime teha ühised kohtumised Pirita ja Mustamäe linnaosa sotsiaalhoolekande osakondadega, kus osalesid kõik osakonna töötajad, kes oma valitsuse tasandil iga päev psüühikahäirega inimeste hoolekandetööd teevad.

Nagu eelmistelgi aastatel, oli ka 2020. aastal fookuses hea koostöö hoidmine ja tõhustamine psühhiaatriakliinikuga. Kohtusime kolmel korral kliiniku 9. ehk esmaste psühhoside osakonna arstide, õdede ja psühholoogidega. Lisaks jooksvatele teemadele tegime ettevalmistusi koostööks ka 2021. a algul jõustuva seadusemuudatuse osas, mille järgi esmasesse psühhoside haigestunu saab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele suunata üksnes ravimeeskonna otsuse alusel. Esmaste psühhoside integratiivravi osakonna kutsel kohtusime ka psühhiaatriakliiniku uute residentidega, kellele tegime põhjaliku tutvustuse erihoolekande-, tööalase ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenustest ning tutvustasime oma keskust. Lisaks käisid meie teenustega tutvumas psühhiaatriakliiniku meeleolu- ja ärevushäirete valdkonna psühhiaatrid, õed ja psühholoogid.

Kohtumine toimus taas ka noorte vaimsele tervisele keskendunud MTÜ-ga Peaasjad, et noored täiskasvanud, kes vajavad pikemaajalist ja suuremat toetust, kui Peaasjade meeskond pakub, seda ka saaksid. Lisaks käisid meie keskuses kohapeal Kriisiabi meeskonna juhid, kellega meil varem ei olnud ühist koostöösuunda paika pandud. Peamine eesmärk, tutvuda detailselt kummagi osapoole abivõimaluste ja koostööpunktide väljatoomine, sai täidetud. Olulisematest kohtumistest võib välja tuua ka kolmepoolse koostöökohtumise Sotsiaalkindlustusameti ja Papaveri Nõustamis- ja Koolituskeskusega, mille eesmärk oli parandada sotsiaalse rehabilitatsiooni-ja erihoolekandeteenuste osutamist.

Igal sügisel tunnustame inimesi, kes on aasta jooksul andnud märkimisväärse panuse vaimse tervise valdkonna edendamisse. Vaimse tervise sõbra tiitli anname välja kolmes kategoorias: ravi, sotsiaalhoolekanne ja muu avalikkus.

Sel aastal tunnustasime selle tiitliga ravi valdkonnas PERHi psühhiaatriakliiniku õde Eva Zuppingut, sotsiaalhoolekande valdkonnas Tallinna kesklinna sotsiaalhoolekande osakonda eesotsas sotsiaaltöötajate Anna Petrova, Kelli Teede ja Toomas Oraga ning avalikkuse valdkonnas ETV saatesarja "Selge pilt" meeskonda.

Aasta lõpus toimus oluline koostööprojekt Lipuvabrikuga, millest sündisid kaks tootesarja "Hea meel" ja "Sinine lind". Sarja kujunduses on kasutatud rõõmsaid ja helgeid värve ning logolt tuttavat liblikat, samuti meie keskuse kliendi loomingut. Koostööprojekt Lipuvabrikuga oli oluline ka selle poolest, et saime selle kaudu oma klientidele pakkuda tööd.

Meediakajastused ja sotsiaalmeedia

Keskusega seotud meediakajastusi oli 2020. aastal kuus: meie tegemistest kirjutati ja räägiti Delfis, Postimehes, Eesti Rahvusringhäälingus, portaalis Tervisegeenius, Tallinna Uudistes, ajalehtedes Pealinn ja Haabersti Postipoiss. Sügisel ilmus Postimehes vaimse tervise lisa, kus kummutasime psüühikahäiretega seotud müüte ning jagasime nõuandeid vaimse tervise hoidmiseks.

Kodulehele lisasime suurima muudatusena kogemusnõustajate tutvustused ning täiendasime vene- ja ingliskeelset infot. Kodulehe uudisterubriigis kajastasime regulaarselt kõiki olulisemaid keskusega seotud jooksvaid tegevusi.

Jätkasime aktiivset tegevust ka Facebookis, kus aasta lõpu seisuga oli meil 1351 jälgijat. Postitusi tegime keskmiselt kaks korda kuus ning populaarseimad postitused jõudsid üle 8000 inimeseni.

7. 2021. aasta arengusuunad

2021. aasta olulisim eesmärk on tagada sujuv ja jätkusuutlik teenuste osutamine, pakkudes vaatamata koroonaviirusega seotud piirangutele klientidele tuge ning leida samal ajal võimalusi teenuste mahu kasvuks, et viiruse leviku perioodil suurenenud abivajadust katta.

Jätkub töö viieaastase perspektiiviga arengustrateegia loomiseks, eesmärgiga 2021. aasta lõpus kinnitada keskuse uuendatud arendusstrateegia ja põhimäärus.

Eelisarendamist vajavad valdkonnad:

- ▶ 2020. a loodud Tegevusteraapia keskuse arendamine, laiendades tegevusvaldkondi, et pakkuda mitmekesisemaid võimalusi klientide tegevus- ja töövõime parandamiseks. Jätkub uue meeskonnaga keskuse teenuste kujundamine ja tööandjatega koostöö arendamine. Peamine eesmärk on pakkuda klientidele struktureeritud ja eesmärgistatud tegevusi, mis arendavad nende igapäeva-, eneseregulatsiooni- ja sotsiaalseid oskuseid ning toetavad psüühikahäirest taastumist sedavõrd, et inimene saab panustada ühiskonnaellu ning olla tööturul aktiivne.
- ▶ Teraapiakeskuse edasiarendamine kohaks, kuhu on lihtne tulla ja hea olla. Teeme tööd selle nimel, et klientidel oleks võimalus tegeleda huvi- ja sporditegevusega, osaleda enesearengule ja teraapiale suunatud töös ning liikuda samm-sammult taastumise poole.
- ▶ Esmasesse psühhoosi haigestunute sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse arendamine koostöös PERHi psühhiaatriakliinikuga, et pakkuda esmahaigestunutele kiiret ning integreeritud (ravi + rehabilitatsioon) tuge.
- ▶ Noorte vaimse tervise teenuste vajaduse laiapõhjalise arutelu eestvedamine Tallinna linna tasandil, et kaardistada Tallinna noorte vaimse tervise teenused ja noorte vajadused. Fookuses on küsimus, kuidas pakkuda Tallinna linna noortele vaimse tervise koordineeritud tuge koostöös linnaosade lastekaitse, koolide HEV-koordinaatorite ja teiste oluliste võrgustikuliikmetega, asutustega ja ka riigitasandiga. Analüüsi vajab teenuste kättesaadavus noore vanuse kasvades, kus teisemikka jõudnud noored ei pruugi saada enam vajalikku tuge, sest neile ei sobi laste toetuseks loodud võimalused. 2021. aastal jätkub koostöö Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga, et täpsustada sihtrühma vanust (12-26 eluaastat), kelle vaimse tervise hoidmiseks ja kiireks taastumiseks on vaja välja arendada uued teenused. Suurem osa (75%) vaimse tervise probleemidest avaldub esmakordselt enne 25-ndat eluaastat, mis kinnitab noortele suunatud tegevuste vajalikkust ja varase sekkumise tõhusust.
- ▶ Keskuse personalistrateegia uuendamise käivitamine koos keskuse meeskonnaga ja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga, et juhtimine, palga- ja motivatsioonisüsteem oleks paremini seotud keskuse uuendatud arengustrateegiaga.